سه‌شنبه ۲۲ آبان ۱۴۰۳
شماره ۴۲۷۷
FARHIKHTEGANDAILY.COM
FARHIKHTEGANONLINE

کشورهای عربی و اسلامی در نشست ریاض مواضع خوبی گرفتند

در انتظار اقدام

علی ملکی
خبرنگار گروه نقد روز

«عربستان با حمله اسرائیل به اراضی لبنان مخالف است و این تجاوزگری تبعات وخیمی خواهد داشت.» این موضع صریح محمد بن‌سلمان، ولیعهد عربستان سعودی در آغاز نشست سازمان همکاری اسلامی بود. روز گذشته این نشست به درخواست ایران برگزار شد و مقامات مختلفی از کشورهای اسلامی در آن حاضر شدند. محمدرضا عارف، معاون اول رئیس‌جمهور نیز به نمایندگی از کشور ما با استقبال سعودی‌ها در فرودگاه ریاض در دومین نشست اضطراری سازمان همکاری اسلامی شرکت کرد. عارف پیش از سفر به ریاض در فرودگاه مهرآباد اهدافی را برای این سفر اعلام کرد و گفت که نشست ریاض با «پیشنهاد ایران» و پیگیری وزیر خارجه کشورمان برگزار می‌شود. هدف اصلی از این نشست، «توقف جنگ در لبنان و فلسطین» است که امیدوارم به نتیجه خوبی برسیم. عارف همچنین اعلام کرد که «امدادرسانی به آوارگان و آسیب‌دیدگان» جنایات رژیم‌صهیونیستی هدف دیگری است که امیدوارم در این بخش هم موفق شویم و به دستاوردهای خوبی برسیم تا وارد «گام سوم» شویم که هدف ما و ان‌شاءالله همه کشورهای اسلامی و عربی یعنی «آتش‌بس پایدار در منطقه» است.

عارف: آمریکا پشتیبان اصلی رژیم‌صهیونیستی است

بیش از یک سال است که جنایات رژیم‌صهیونیستی در غزه شدت گرفته و در عین حال سازمان‌های بین‌المللی نهایت اقدامشان محکومیت این جنایات بوده است. موضوعی که مورد اشاره عارف در نشست روز گذشته قرار گرفت و با اشاره به اینکه در شرایطی که سازمان‌های بین‌المللی «بی‌اعتبار» شده‌اند گفت ما کشورهای اسلامی و عربی «مسئولیت سنگین» بر دوش داریم و باید گامی مؤثر و جمعی برداریم.

معاون اول رئیس‌جمهور در این نشست سه هدف را برای حمایت از غزه و لبنان مطرح و تأکید کرد که کشورها آنها را دنبال کنند؛ «توقف جنایت رژیم اشغالگر»، «انجام تدابیر لازم جهت اطمینان از عدم تکرار این جنایات» و «جبران مناسب خسارات وارده به مردم فلسطین و لبنان به واسطه جنایات رژیم اشغالگر». عارف در بخشی دیگر از سخنانش دولت آمریکا را پشتیبان اصلی اقدامات رژیم‌صهیونیستی دانست و اعلام کرد که جهان منتظر وعده دولت جدید این کشور برای توقف فوری جنگ علیه مردم غزه و لبنان است. معاون اول رئیس‌جمهور در ادامه راه‌حل دموکراتیک برای فلسطین را «همه‌پرسی» میان تمامی فلسطینیان دانست. معاون اول رئیس‌جمهور در پایان تأکید کرد که امیدوارم این نشست با درک مسئولیت خود در برابر تاریخ و انسانیت، ضمن «محکومیت قاطع جنایات رژیم اشغالگر» گام‌های مؤثری در جهت حمایت از آرمان فلسطین بردارد و ما نیز باید به «پیمان» خود با مردم فلسطین پایبند بمانیم.

ترکیه و اردن: محاصره غزه باید تمام شود

محمود عباس، رئیس تشکیلات خودگردان فلسطین نیز در این نشست حضور داشت. او با اشاره به اینکه عضویت رژیم‌صهیونیستی در سازمان ملل باید «تعلیق» شود گفت کشورهای دنیا باید در روابط خود با اسرائیل به سبب نقض قوانین بین‌الملل توسط این رژیم تجدید نظر کنند.

رئیس‌جمهور ترکیه هم در این نشست حضور داشت. روابط آنکارا با تل‌آویو در یک‌سال اخیر چالش‌برانگیز شده و برخی کارشناسان دولت اردوغان را در این رابطه سرزنش می‌کنند. با این وجود رجب طیب اردوغان در این نشست گفت که کشورهای اسلامی، اسرائیل را تحریم و در عرصه بین‌الملل «منزوی» کنند. اردوغان همچنین اعلام کرد مادامی که جنگ علیه غزه متوقف نشده، اسرائیل باید «تحریم تسلیحاتی» شود و عاملان ارتکاب نسل‌کشی علیه فلسطینیان طبق قوانین بین‌الملل فوراً تحریم شوند. اردوغان در پاسخ به انتقادها از روابطش با اسرائیل اعلام کرد که «محدودیت‌های تجاری جدیدی» را علیه اسرائیل اعمال کردیم. اردوغان توضیح داد کشورهای اسلامی مادامی که جنگ علیه غزه و لبنان متوقف نشده، باید با منزوی‌کردن رژیم اشغالگر در سطح بین‌الملل گام‌های خود را پیش برده و «صادرات اسلحه» به این رژیم را ممنوع کنند.

یکی دیگر از چهره‌های حاضر در این نشست، عبدالله ابن حسین، پادشاه اردن بود که به واسطه قراردادن حریم هوایی‌اش در خدمت جنگنده‌های رژیم‌صهیونیستی، انتقاداتی را متوجه خود کرده است. عبدالله ابن حسین اما در این اجلاس گفت برای جلوگیری از وقوع «جنگ فراگیر» در منطقه، جنگ علیه غزه باید متوقف شود. او با اشاره به اینکه «محاصره نوار غزه» باید شکسته شود و تنش و درگیری‌ها در کرانه باختری متوقف شود بر لزوم حمایت از حاکمیت لبنان برای تحقق صلح در منطقه تأکید کرد.

سیدهادی سیدافقهی، کارشناس مسائل بین‌الملل معتقد است که آثار این محکومیت‌ها علیه جنایات رژیم‌صهیونیستی باید به میدان سرایت کند تا نتیجه مطلوب حاصل شود. در ادامه متن کامل گفت‌وگوی «فرهیختگان» با این کارشناس را از نظر می‌گذرانید.

سیدافقهی: تحولاتی در حال وقوع است

پیش از سفر محمدرضا عارف به عربستان، مسعود پزشکیان با ولیعهد این کشور گفت‌وگو کرده بود. موضوعی که مورد توجه سیدهادی سیدافقهی قرار گرفته و با اشاره به اینکه پزشکیان در این مکالمه تلفنی با بن‌سلمان علت عدم حضورش را می‌گوید گفت: «رئیس جمهوری می‌گوید من مایل به حضور در ریاض بودم اما به دلیل برخی کارهای داخل موفق به شرکت نشدم اما نماینده من، آقای عارف که معاون خودم است ان‌شاءالله شرکت خواهد کرد. در فرودگاه هم استقبال خوبی از عارف شد و امیدواریم که ایشان بتواند صدای مظلومیت مردم لبنان و غزه را برساند. نکته جالب توجه این است که این تماس تلفنی و سفر عارف و اظهارات خود محمد بن‌سلمان که روابط ایران و عربستان شاهد تحول است و این برای منطقه مفید است، معنادار است. مسئله دیگر سفر رئیس ستاد نیروهای مسلح عربستان به تهران و هم‌زمانی آن با سفر مشاور امنیتی عراق، قاسم‌الاعرجی به تهران است. این حضور و فعالیت و جنب و جوش نشان می‌دهد که تحولاتی در حال رخ دادن است. عنوان نشستی هم که آقای عارف اشاره کردند، مسئله تلاش برای آتش‌بس پایدار است. این یک سوی قضیه است. سوی دیگر قضیه طرف مقابل است که زیر بار آتش‌بس می‌رود یا خیر. این نکته اول است. نکته دوم این است که تحت چه شرایط و وضعیتی می‌توان رژیم‌صهیونیستی را وادار به آتش‌بس کرد. شکاف‌هایی بین رهبران سیاسی رژیم که در رأس آن نتانیاهو و فرماندهان نظامی است ایجاد شده است. مهم‌ترین نشانه آن، عزل گالانت، وزیر جنگ جنایتکار رژیم است. الان هم ظاهرا رئیس شاباک، پلیس امنیتی داخل اسرائیل، تهدید به استعفا کرده است. اگر این اتفاق بیفتد، ضربه‌ای قوی برای رژیم‌صهیونیستی است. از آن طرف خبرهای غیرموثقی است که اسرائیلی‌ها از مسکو، یعنی با سفر یکی از مسئولان بلندپایه رژیم‌صهیونیستی از آنها خواسته‌اند که یک طرح آتش‌بس با همکاری آمریکایی‌ها تهیه کنند. ظاهرا هنوز چون این مسئله به قطعیت نرسیده، باید با آمریکا صحبت شود تا اسرائیلی‌ها ببینند می‌توانند روسیه و آمریکا را پای یک میز برای یک آتش‌بس آبرومندانه و نجات نتانیاهو از این تله‌ای که در آن گرفتار شده، بنشانند. الان جنوب لبنان تبدیل به قتلگاهی برای رژیم‌صهیونیستی شده است. لذا مسائل خیلی درهم آمیخته است.»

تأثیر این نشست‌ها باید به میدان برسد

این کارشناس مسائل بین‌الملل با اعتقاد به اینکه این کنفرانس‌ها در حد یک بیانیه و عکس یادگاری و چند سخنرانی از رؤسای جمهور و پادشاهان و امیران و مسئولان است، افزود: «نکته این است که اینها چقدر می‌تواند بر میدان اثر بگذارد. این یک دیپلماسی و با درخواست ایران است. عربستان چندروز پیش یک کنفرانس شبهه‌ناک و رازآلود تحت عنوان کنفرانس عربی اسلامی برای حل ۲دولت اسرائیل و فلسطین که ظاهرا ایران شرکت نکرده داشت. حالا با تقاضای ایران این کنفرانس تشکیل می‌شود، چقدر می‌تواند عملا در میدان به توقف عملیات نظامی و آتش بس کمک کند؟ باید صبر کنیم و ببینیم موضع‌گیری‌ها چگونه است و تأثیر میدانی آن چیست. رهبر انقلاب به این کشورهای عربی و اسلامی فرمودند ما که می‌دانیم شما نمی‌توانید جنگ را متوقف کنید اما حداقل با فضا و امکانات و روابطی که بعضا شما با رژیم‌صهیونیستی دارید، فشار بیاورید. می‌توانید صادرات و واردات و فروش نفت به رژیم‌صهیونیستی را متوقف کنید. این‌کارها را که می‌توانید انجام دهید و به رژیم‌صهیونیستی و آمریکا فشار بیاورید. در مجموع اگر بخواهیم در نظر بگیریم باید ببینیم که رژیم‌صهیونیستی به این کنفرانس‌ها و بیانیه‌ها و تقاضاها و اعلامیه‌ها و سخنرانی‌ها تمکین می‌کند؟ به نظر بنده قریب به محال است؛ یا اینکه این میدان کار خودش را ان‌شاءالله ادامه دهد و ضربات به بدنه نظامی رژیم وارد شود.»

عربستان و مسئله میانجیگری

سیدافقهی در پاسخ به اینکه آیا عربستان سعودی می‌تواند مانند قطر نقش یک میانجیگر را در منطقه بازی کند توضیح داد: «هنوز مسئله قطر در هاله‌ای از ابهام است و آمریکایی‌ها از بیخ و بن به قطری‌ها فشار آورده‌اند که رهبران سیاسی حماس را اخراج کنید و از طرفی این مطرح است که اصلا چنین درخواستی صورت گرفته یا نگرفته است. قطری‌ها می‌گویند چنین چیزی از ما خواسته نشده و حماس هم می‌گوید قطری‌ها از ما نخواسته‌اند که دوحه را ترک کنیم. اصلا جایگاه قطر چیست و آیا این کشور از خودش قدرتی دارد یا صرفا پستچی و میانجیگر است؟ تاکنون نه طرف قطری رسماً گفته که چنین تقاضایی از ما شده و نه آمریکایی‌ها رسما اعلام کرده‌اند که ما از قطری‌ها چنین درخواستی داشته‌ایم. جالب است که در رسانه‌ها که خیلی هم قابل اعتماد نیستند گفته می‌شود که آمریکایی‌ها قصد داشته‌اند با فشار و تشویق صهیونیست‌ها از قطر بخواهند خلیل الهیه و خالد مشعل را که در ترکیه اقامت دارند، دستگیر کنند و تحویل دهند. حالا کجا تحویل دهند مشخص نیست. پس نقش قطر بیش از یک میانجی نیست. خودش نه ابتکار صلحی دارد و نه طرحی مطرح کرده و نه کسی را تهدید کرده است. اما درباره عربستان سعودی، آنها تاکنون حاشا کرده‌اند و می‌گویند در حال عادی‌سازی نیستند. می‌گویند اگر قول بدهد و به مسئله دو دولت رسیدگی شود، ما به سمت عادی‌سازی حرکت خواهیم کرد. اما در خصوص مسئله میانجیگری من نشنیدم در همین کنفرانسی که برگزار شد بگویند ما داریم فشار می‌آوریم و کشورهای عربی و اسلامی را تجمیع می‌کنیم. تیپ میانجیگری عربستان سعودی کنفرانسی است. اما اینکه به میدان برود و بغلتد و با این درگیر شود و با آن جلسه بگذارد، من در فرهنگ سیاسی و دیپلماتیک عربستانی‌ها ندیده‌ام. میانجیگری عربستان سعودی مطرح نیست. اما به دلیل کسب وجاهت می‌گوید کمک‌های انسان‌دوستانه برسد. شما میلیون میلیون کاروان غذا و دارو برای اوکراین می‌فرستید که صهیونیستند و خود زلنسکی می‌گوید من افتخار می‌کنم که صهیونیستم اما شما ببینید راجع‌به غزه چه برخوردی می‌کنند؟ انصارالله می‌آید در دریای سرخ جلوی کشتی‌های رژیم‌صهیونیستی را می‌گیرد، عربستان و امارات و اردن راه زمینی را برای رساندن کالا به رژیم‌صهیونیستی باز می‌کنند. دور از باور است که عربستان به دنبال آتش‌بسی به نفع حماس و فلسطین باشد.»

توضیحات نزدیکان دولت از یک عکس حاشیه‌ساز

حرف‌هایشان را قبول نداریم

زهرا طیبی
خبرنگار گروه نقد روز

مسعود پزشکیان اخیراً دیداری با برخی از آذربایجانی‌ها داشت. رئیس‌جمهور در این دیدار به مواردی همچون، لزوم حل مشکل آلاینده‌های نیروگاه حرارتی تبریز و مشکلات و راهکارهای عملی برای حل آن و مواردی مثل توجه به مسائل فرهنگی و هنری در این منطقه پرداختند. جدای از این موارد اما در این دیدار، دو چهره پرحاشیه آذربایجانی حضور داشته که سابقه فعالیت پان‌ترکیسمی و تجزیه‌طلبانه داشتند و چهره‌های شناسنامه‌داری در فعالیت‌های تجزیه‌طلبانه خود بودند. یکی از این افراد، یونس زارعیان بود، که اگر نگاهی به محتوایی که در شبکه اجتماعی‌اش منتشر کرده بیندازیم، موارد زیادی از رفتارهای نژادپرستانه و توهین به ایرانی‌ها در آن دیده می‌شود. سیامک کوشی، فرد دیگری است که تصویر حضور او در دیدار اخیر با رئیس‌جمهور دیده شده که گفته می‌شود او بارها به اتهام فعالیت امنیتی بازداشت شده است و سابقه فعالیت تجزیه‌طلبانه علیه ایران را داشته است. انتشار خبر حضور این افراد با واکنش‌های منفی زیادی در فضای مجازی همراه شد و برخی به این موضوع اشاره کردند که نباید صرفاً با اتکا به شعار وفاق، مجوز دیدار با هرچهره که حتی ضدایرانی است، نیز صادر کرد. پیش از این در جریان حضور رئیس‌جمهور در نیویورک نیز حضور برخی افراد در دیدار اقلیت‌های دینی حاشیه‌ها و واکنش‌های زیادی به همراه داشت، امری که تکرار آن چند نکته را در این رابطه مورد توجه قرار می‌دهد؛ اگر حضور این افراد در سایه بی‌توجهی و غفلت مسئولان امر صورت گرفته است، باید افراد خاطی مورد توبیخ قرار گیرند؛ چراکه این موضوع در ابتدای امر هم برای دولت هزینه‌سازی می‌کند و همچنین منجر به مخدوش شدن چهره رئیس‌جمهور می‌شود و از همه مهم‌تر منجر به مشروعیت دادن به این چهره‌ها می‌شود که مشخصاً برخلاف امنیت ملی است. همچنین لازم است تا دولت موضع روشنی در خصوص این اقدام بگیرد و از تکرار دوباره آن اجتناب کند. برای بررسی بیشتر ابعاد ماجرا و حاشیه‌های آن با سیدشهاب‌الدین طباطبایی، عضو شورای اطلاع‌رسانی دولت گفت‌وگو کردیم که در ادامه متن آن را از نظر می‌گذرانید.

شنیدن صحبت‌های دیگران به معنای تأیید آن نیست

شهاب طباطبایی معتقد است که شنیدن صحبت‌ها و اظهارات افرادی که با آنها مخالفیم، لزوماً به معنای پذیرش آن افراد و صحبت‌ها نیست و در واکنش به حواشی دیدار رئیس‌جمهور گفت: «مقداری به این ماجرا فراتر نگاه کنیم، اصولاً پرداختن به حاشیه جذاب‌تر است و آدم‌ها جذب حاشیه می‌شوند بدون اینکه اصلاً به اصل ماجرا فکر کنند. اگر یادتان باشد، سال‌ها پیش قرار بود، کرسی‌های آزاداندیشی راه بیفتد، یک معنای این کرسی‌های آزاداندیشی این بوده که آدم‌ها دیدگاه‌هایشان را بگویند. حتی دیدگاه‌های مخالف. ایده این بود که همه حرف‌ها شنیده شود و همه آدم‌ها با همه گرایش‌ها دیده شوند. این به معنی تأیید نظر آن آدم‌ها که نبوده، معنای آن شنیده‌شدن و اطلاع از دیدگاه‌های مختلف است که در کشور وجود دارد که این حس تبعیضی که فکر می‌کنند وجود داشته و حرفشان شنیده نمی‌شود، از بین می‌رود. موضع دیگری که داشتیم این بوده تا افرادی را که در این کشور زندگی می‌کنند و نظرات مختلف داشتند، جذب کنیم. در حالی که نظراتشان را می‌گویند ما هم نظراتمان را در میان بگذاریم و به نقطه‌ای برسیم که اقناع و قانع شوند که برخی از دیدگاه‌هایشان در اداره کشور صحیح نیست. اصول آقای پزشکیان که مشخص است، بارها هم این اصول را بیان کرده و از جمله یکپارچگی ایران و اینکه اعتقادی به هیچ کدام از گرایش‌های پان‌ترکیسم، ندارد. وفاق که فقط این نیست که رئیس‌جمهور با رئیس قوه قضائیه، رئیس قوه مقننه، با دستگاه‌های مختلف وفاق ایجاد کند. نکته این است حاکمیتی که قوه مجریه می‌تواند آن را نمایندگی کند باید با اقشار مختلف و دیدگاه‌های مختلف صحبت کند و حرف آنها را هم بشنوند.»

طباطبایی درباره اینکه برخی از این افراد که در جلسه رئیس‌جمهور حضور داشتند، چهره‌های پان‌ترکیسمی بودند، گفت: «شنیدن حرف دیگران، به منزله اعتبار و تأیید کردن آنها نیست. ما این دو را باهم اشتباه می‌گیریم. در اصل اینکه شکل کار می‌توانست بهتر از این باشد یک حرف مطرح است اما اینکه ماهیت این کار، یعنی ملاقات با کسانی که دیدگاه‌های متفاوت و نظراتی داشته باشند که با ما فاصله داشته باشد کار خوبی است یا نه بحث دیگری است. باید این دو را از هم جدا کنیم؛ ممکن است ما اصلاً مخالف آن نظرات و دیدگاه‌ها باشیم، سؤالم این است که این موضوع ایرادی دارد؟ مسئله این است که این افراد در داخل کشور زندگی می‌کنند یا نه؟ شناسنامه دارند یا خیر؟ اگر بشود با روش‌هایی جذبشان کرد بهتر است یا دفعشان کرد؟ اصلاً راجع‌به ملاقات اخیر آقای پزشکیان نظری ندارم. نکته این است که اگر کسانی نظرات و دیدگاه‌های مخالف ما داشتند، اینکه تنها شنونده باشیم و بتوانیم آنها را جذب کنیم، خوب است یا بد؟ اینکه نتیجه حاصل می‌شود یا خیر بحث دیگری است. مسئله این است که گاهی حاشیه آنقدر غلبه می‌کند که اساساً کسی در مورد اصل ماجرا و ماهیت آن صحبت نمی‌کند. شاید من هم جزء کسانی باشم که بگویم بعضی کارها باید با مدل خودش انجام شود. البته این جمع عمومی بوده و تنها به این شکل نبوده که همین دونفر در ملاقات حضور داشته باشند. اصلا مگر در خود جریان اصلاحات گرایش‌های مختلف حضور ندارند؟ اصلاً در جمع اصلاحات یک نفر می‌نشیند که روزنه‌گشاست، یک نفر است که معتقد به عدم شرکت در انتخابات است. اینها جمع می‌شوند و با مقامات هم جلسه می‌گذارند. آیا کسی می‌گوید که شما با کسی نشستید که مخالف شرکت در انتخابات است و یعنی اینکه شما پذیرفتید که در انتخابات نباید، شرکت کرد؟ ما تنوع عجیب و غریب و با فاصله‌ای داریم.»

نظرات پسران رئیس‌جمهور درمورد تمامیت ارضی ایران با نظر رئیس‌جمهور تفاوتی ندارد

طباطبایی در خصوص اتهاماتی که در خصوص ارتباط یکی از فرزندان رئیس‌جمهور با چهره‌های پان‌ترک مطرح شده هم گفت: «اتهام‌زنی همیشه بوده. من سؤالی دارم. واقعاً ممکن است چنین چیزی در یک نفر وجود داشته باشد و شورای نگهبان تأییدش کند؟ یا خود رهبر انقلاب بگویند پیروزی ایشان پیروزی جمهوری اسلامی است؟ ضمناً من با هر دو پسر رئیس‌جمهور صحبت کرده‌ام. صراحتاً می‌گویم هیچ‌کدامشان چنین اعتقاداتی ندارند. نه‌تنها ندارند بلکه درباره تمامیت ارضی و یکپارچگی ایران نظرشان مثل رئیس‌جمهور است. اما اگر ما یک فرد باحجاب را با یک بی‌حجاب ببینیم باید به فرد باحجاب بگوییم تو اعتقادی به حجاب نداری؟ هیچ‌کس این را نمی‌پذیرد. اگر واقعاً فضا به این سمت برود که بشود چنین دیدگاه‌هایی را جذب کرد و قانع کرد که بفهمند اشتباه می‌کنند برای کشور خوب است یا بد؟ در یک جلسه عمومی مثلاً جلسه جبهه اصلاحات، نمی‌آیند چک کنند که کدام‌شان در انتخابات سال گذشته می‌گفت، شرکت کنیم و کدام‌شان می‌گفت شرکت نکنید. اما دیدگاه آقای پزشکیان درباره انتخابات چیست؟ در همه دوره‌ها و دو دوره هم که انتخابات توسط بخشی تحریم شده آقای پزشکیان خودش کاندیدا بوده است. اصلاً به طور مصداقی وارد این جلسه و اشخاص نمی‌شوم. من هم این مواردی که شما می‌گویید را دیده‌ام اما نه آنها را می‌شناسم و نه اگر هم چنین اعتقادی داشته باشند آن را قبول دارم. اما حرف زدن با اینها را چیز عجیب و ناجوری نمی‌دانم.»